

ממנו לאחר הפסח, כיון שבתוך הפסח לא עברו עליו הגבאים באיסור ב"י וב"י מפני שאינו שלהם וגם אינם חייבים באחריותו (ראה פסק"ת תמח,א).

הנוסע לחו"ל:

♦ הנוסעים לחו"ל לפסח ומוכרים את החמץ בארץ, צריכים למכרו לשמונה ימים, כיון שיהיו במקום שהחג נמשך שמונה ימים, ומקום האדם הוא הקובע לעניין זה ולא מקום החמץ (ראה שלחן מנחם ח"ב ע' רצד-ה).

אדם שגר בחו"ל ויש לו חמץ בארץ, וכן אם נמצא בארץ וחוגג שמונה ימים, צריך למכור את חמצו לשמונה ימים.

מי שנמצא בארץ ויש לו משרד בחו"ל ועובדים בו אנשים הגרים בחו"ל, ימכור את החמץ של אותו משרד לשמונה ימים בגלל אותם עובדים.

הנמצא בארץ ויש לו חמץ בחו"ל, מוכרו לשבעה ימים כמו בארץ משום שהולכים אחר מקום הימצאות בעל החמץ.

לקנות חמץ כדי להשתמש בו לאחר הפסח:

♦ לשיטת אדה"ז שמכירת חמץ נעשית בערב קבלן והיא מכירה גמורה, מותר לאדם לקנות חמץ לפני פסח כדי שיהיה לו את החמץ לאחר הפסח, ולא נחשב ש"רוצה בקיומו" של החמץ בתוך הפסח (ראה המ"מ בפסק"ת תנז).

גם מכירה לחמץ וגם ביטול לחמץ - מדוע?

♦ אנחנו גם מוכרים חמץ וגם מבטלים-מפקירים את החמץ. בטעם הדבר ביאר אבי מורי הרב ע"ה, שמכירת החמץ לגוי נעשית בעיקרה על חמץ שיש לו מקח, היינו חמץ שיש לו שווי והאדם מעוניין שיחזור אליו לאחר הפסח. ואפילו אם אין בו כזית, כגון ממתק שלם סגור - שיש לו חשיבות ושווי אף שאין בו כזית. אך ביטול החמץ נעשה על חתיכות ושאריות של חמץ שאין לו שווי, ואם האדם היה מוצא אותם היה זורקם לאשפה. ואף שבשטר המכירה מזכירים גם חמץ שאין לו מקח ואין לו שום קונה ע"ש, יש לומר שהכוונה לחתיכות חמץ הנמצאות במקום שמכרו לגוי, היינו יחד עם החמץ שיש לו מקח. אך שאריות חמץ המסתתרות בספה או מאחורי הארון וכיו"ב אינן בכלל המכירה כלל, כיון שהאדם אינו מעוניין בהם ואותם הוא מבטל-מפקיר. וכן הוא לשון אדה"ז בהל' מכירת חמץ, ש"חמץ הנמכר אינו בכלל ביטול והפקר, מאחר שדעתו לחזור ולזכות בו אחר הפסח".

יש בזה גם נפק"מ לדינא - אם מצא חמץ בתוך הפסח מה יעשה: אם מצא ממתק חדש סגור, או חבילה של ופלים וכיו"ב, יכניסם לארון המכור לגוי. דכיון שיש להם

מקח ושווי הרי הם בכלל המכירה. אך אם מצא חתיכת לחם או עוגיה, ישרפם באש - ובברכה אם יש בו כזית. ואם מצאם ביו"ט יכפה עליהם כלי וישרפם בחוה"מ. משום שחמץ זה האדם לא התכוון למכור כלל, שהרי אין לו מקח ושווי והיה זורקו לאשפה (וע"ע פסק"ת תמו, א-ב הדעות בזה).

בזה מבואר דבר נוסף: יש דעות שצריך למכור את החמץ דווקא לפני הביטול, דלאחר הביטול המכירה מבטלת את הביטול מלמפרע, דמראה שלא התכוון באמת, והוי הערמה בדאורייתא. אך דעת אדה"ז היא שאדם יכול למכור חמץ גם אחרי הביטול, כיון שהחמץ שנמכר אינו בכלל הביטול, שהרי דעתו של האדם לזכות בו לאחר הפסח. שיטת אדה"ז מובנת היטב לפי חילוק הנ"ל, שחמץ שיש לו מקח נמכר וחמץ שאין לו מקח מתבטל, והביטול לא נעשה על החמץ שנמכר כלל.

בזה מיושבת הקושיא איך אפשר לקיים מצוות ביעור בעשרה פתיתים ולומר עליהם "כל חמירא", הרי חלות מכירת החמץ חלה (בשנה רגילה) עוד לפני ביעור החמץ. דמכירת החמץ נעשית במהלך - וקרוב לסוף שעה חמישית, אך ביעור החמץ נעשה בסוף שעה חמישית, ונמצא שכל החמץ שהיה לאדם כבר נמכר? אך הביאור הוא, שמכירת החמץ אינה מוכרת את כל החמץ של האדם, ויש דברים שמלכתחילה אינו מתכוון לכלול במכירה - למרות הלשון בשטר המכירה: "בכל מקום שהוא". וזה סתם חתיכות חמץ שאין להם מקח שאולי נמצאים בבית באיזה מקום, שאותם הוא מתכוון לבטל. וכן את העשרה פתיתים או את החמץ שמצא בבדיקה שבו האדם הולך לקיים מצוות תשביתו, שאותם הוא אינו מוכר אלא הוא מקיים בהם מצוות ביעור (וראה גם פסק"ת תמח, ז).